

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen  
2017-06-09  
Besvaras senast  
2017-06-21 kl. 12.00

Till statsrådet Ann Linde (S)

**2016/17:1574 Sveriges agerande i EU mot auktoritära medlemsländer**

Polen har varit på kollisionskurs med stora delar av övriga EU sedan regeringspartiet Lag och rättvisa kom till makten hösten 2015. Regeringen i Warszawa har ignorerat demokratins spelregler, bland annat genom att ta politisk kontroll över rättsväsendet. Regeringstroga personer har utnämnts till domare i landets författningsdomstol, vars oberoende härigenom har begränsats, och statliga medier har ställts under ökad regeringskontroll. I snart två års tid har EU-kommissionen försökt förmå Polen att följa de rättsstatliga regler som gäller inom EU, men den polska regeringen har hittills avvisat alla framställningar i den riktningen.

EU-fördragen ger möjlighet till straffsanktioner mot medlemsländer som bryter mot rättsstatens principer; i sista hand kan det i sådana fall bli fråga om att frånta medlemslandet dess rösträtt i rådet. En svårighet med denna typ av sanktioner mot en medlemsstat är att de förutsätter enighet bland de övriga medlemsstaterna. När det gäller frågan om sanktioner mot Polen har åtminstone ett annat medlemsland låtit förstå att landet motsätter sig sådana.

Men det finns en annan typ av påtryckningsmedel mot en medlemsstat som sätter sig över de grundläggande värden som EU vilar på. EU fastställer varje år – inom ramen för den fleråriga budgeten, vilken beslutas med enhällighet – en årlig budget rörande medlemsstaternas in- och utbetalningar. Exempelvis beslutades 2016 om 155 miljarder euro i inbetalningsskyldighet för medlemsstaterna och 144 miljarder euro avseende utanordningar till medlemsstaterna ("EU-bidrag"). Dessa årliga budgetar beslutas med kvalificerad majoritet i rådet, om än i ett komplicerat samrådsförfarande med kommissionen och Europaparlamentet. Dessutom beslutar rådet varje år – inom ramen för den fleråriga budgeten – om ändringsbudgetar. Också dessa budgetbeslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet. Ett fåtal medlemsstater kan alltså inte genom veto i rådet förhindra en viss fördelning av EU-medel på utgifts- eller inkomstsidan.

Polen är en av EU:s största nettobidragstagare. Om EU beslutar att hålla inne med utbetalningar till Polen av till exempel jordbruks- eller regionalstöd, skulle detta kunna utgöra ett starkt påtryckningsmedel mot den polska regeringen.

I Ekots lördagsintervju den 27 maj fick EU- och handelsminister Ann Linde frågan om hur hårt EU bör gå fram mot Polen och Ungern vars politiska

utveckling går i alltmer auktoritär riktning. Ann Linde framhöll som en svårighet att det krävs enhällighet bland medlemsstaterna för beslut om straffsanktioner, men berörde inte med ett ord möjligheten för EU att tillgripa den typ av ekonomiska sanktioner som inte kräver enhällighet.

Mot bakgrund av det ovanstående vill jag fråga statsrådet Ann Linde varför statsrådet och den svenska regeringen i frågan om EU:s reaktioner på den polska regeringens alltmer auktoritära styre, inte tycks se ekonomiska sanktioner via EU:s budget som ett möjligt påtryckningsmedel när det gäller att förmå Polen att leva upp till sina rättsstatliga förpliktelser?

.....  
Maria Abrahamsson (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander